

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA
I.P. INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU EDUCAȚIE ȘI LEADERSHIP

COORDONAT:

Ministerul Educației și Cercetării

Dan PERCIUN, Ministru

APROBAT:

în ședința Consiliului INEL

din 15.11.2024, proces verbal nr. 04

Valentina CHICU, președintă

Viorica ANDRIȚCHI, director INEL

CODUL DE ETICĂ ȘI DEONTOLOGIE PROFESIONALĂ
AL INSTITUȚIEI PUBLICE
INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU EDUCAȚIE ȘI LEADERSHIP

Chișinău, 2024

CUPRINS

- I. Dispoziții generale**
- II. Principii fundamentale și norme de conduită**
- III. Comisia de etică și deontologie profesională**
- IV. Dispoziții finale**

I. Dispoziții generale

Art. 1. Codul de etică și deontologie profesională (în continuare – *Cod*) al Institutului Național pentru Educație și Leadership (în continuare Institut) are la bază reglementările Constituției Republicii Moldova, Codului Educației al Republicii Moldova, nr. 152/2014, Codul Muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, Legea nr.5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității. Totodată, Institutul Național pentru Educație și Leadership împărtășește Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale, Convenția UNESCO privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățământului, Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare, Convenția ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei, Declarației Procesului de la Bologna (Bologna, 1999), precum și alte tratate internaționale la care Republica Moldova este parte.

Art. 2. Prezentul Cod are drept scop dezvoltarea unei culturi instituționale bazate pe legislația în vigoare, valori, principii și norme morale, prin ghidarea și reglementarea conduitei tuturor membrilor angajaților și comunității institutului, inclusiv a Rețelei Naționale de Mentori.

Art. 3. Codul reflectă vocația etică a Institutului Național pentru Educație și Leadership ca instituție angajată în promovarea și dezvoltarea valorilor naționale, europene și universale. Codul funcționează ca un ghid de dezvoltare a relațiilor etice în mediul profesional, dintre angajații și comunitatea educațională în ansamblul ei, precum și în desfășurarea relațiilor dintre membrii comunității educaționale și partenerii externi; de creare a unui climat favorabil exprimării și confruntării libere a părerilor, de promovare și evaluare a personalului în exclusivitate pe baza valorii profesionale și morale.

Art. 4. Responsabilitatea pentru respectarea dispozițiilor prezentului Cod revine fiecărui angajat INEL. Încălcarea dispozițiilor prezentului Cod atrage sancționarea disciplinară în condițiile Codului Muncii și reglementărilor interne ale Institutului.

II. Principii fundamentale și norme de conduită

Art. 5. Prezentul Cod se bazează pe următoarele principii fundamentale: *dreptatea și echitatea, profesionalismul, onestitate și corectitudinea intelectuală, transparența, respectul și toleranța.*

Dreptate și echitate

Art. 6. Dreptatea și echitatea sunt valori pe care INEL le promovează în rândul membrilor săi, adoptând măsuri ferme pentru nediscriminare și egalitate de șanse, pentru eliminarea conflictelor de interese, inclusiv prin respingerea fermă a oricăror forme de violență, discriminare, hărțuire sau de exploatare, corupție, favoritism și nepotism, indiferent că acestea se practică în mod direct sau capătă forme subtile de manifestare.

Art. 7. Se consideră *încălcări ale obligațiilor privind respectarea dreptății și echității:*

- a) acțiuni violente de orice tip;
- b) discriminarea sau tratarea inegală a membrilor comunității educaționale, bazată pe rasă, genul, etnia, religia, apartenența la grupuri minoritare, convingerile politice, orientările și preferințele personale;
- c) pretinderea sau acceptarea de favoruri de orice natură, inclusiv sexuală;
- d) pretinderea sau acceptarea de cadouri sau alte foloase materiale.

Art. 8. În cadrul *activității administrative se interzice:*

- a) primirea, acceptarea, cererea, darea sau oferirea de bani, bunuri sau orice alte foloase ori favoruri în schimbul sprijinirii ocupării unui post administrativ;
- b) utilizarea postului deținut în scopul obținerii de foloase personale de orice natură.

Art. 9. Există un conflict de interese atunci când:

- a) o persoană decide acordarea unui premiu sau a unei distincții în favoarea unei persoane care îi este soț/soție, rudă până la gradul al III-lea ori cu care cel ce decide are o relație de afecțiune sau o relație contractuală;
- b) o persoană deține mai multe funcții în cadrul Institutului, iar interesele pe care trebuie să le apere nu sunt compatibile cu decizia ce urmează a fi luată.

Art. 10. În orice situație de conflict de interese persoana în cauză are obligația de a informa, de preferință în scris, superiorul ierarhic cu privire la existența conflictului de interese și a se abține de la implicarea în luarea oricărei decizii în care ar avea sau ar putea crea aparența că are un interes personal.

Professionalism

Art. 11. Profesionalismul este o valoare etică centrală. INEL se angajează să cultive un mediu favorabil pentru activitate și competitivitate, să susțină excelența profesională, managerială și administrativă, solidaritatea colegială și loialitatea competițională.

Onestitate, corectitudine intelectuală

Art. 12. Instituția promovează cu fermitate *onestitatea intelectuală*, înțelesă în sensul respectării dreptului la proprietate intelectuală, a drepturilor de autor.

Art. 13. Respectul pentru proprietatea intelectuală și respectarea drepturilor de autor reprezintă o obligație profesională și presupune:

- a) acceptarea și menționarea ca autori a unui livrabil/produs (concept, studiu de caz etc.) doar a persoanelor care au participat efectiv la elaborarea ei;
- b) indicarea sursei din care a fost preluată o idee, o expresie, un rezultat al unei cercetări anterioare, indiferent dacă acestea au fost sau nu publicate;
- c) recunoașterea explicită a contribuției oricărei persoane care a participat în mod real la o activitate de cercetare. În situația în care contribuția a constat doar într-o activitate de supervizare sau consiliere, nu este necesară o recunoaștere formală a contribuției. În aceste cazuri însă se recomandă aplicarea unei formule de mulțumire;
- d) respectarea destinației fondurilor alocate unui proiect - sursele de finanțare care au stat la baza unui produs vor fi menționate în publicațiile în care s-au materializat rezultatele activității.

Art. 14. Constituie încălcări ale eticii:

- a) plagiatul total sau parțial a studiilor, conceptelor și altor documente elaborate în exercitarea funcției;
- b) omisiunea recunoașterii, fie prin menționare ca autor, fie prin indicarea sursei, a contribuției unor terți la elaborarea documentelor în exercitarea atribuțiilor;
- c) nerespectarea condițiilor de confidențialitate a datelor cu caracter personal în cadrul prezentării rezultatelor activității;
- d) substituirea livrabililor sau a identității persoanelor care au participat la elaborarea acestora;
- e) tentativele de corupere și fraudă.

Transparența

Art. 15. Instituția asigură accesul echitabil la resursele educaționale și transparența tuturor categoriilor de informații care îi interesează pe membrii comunității educaționale, pe potențiali parteneri cu care colaborează, asigurând o informare consistentă și corectă. Pentru asigurarea transparenței, informația de interes public se plasează pe pagina web a Institutului, de asemenea, pot fi utilizate și alte mijloace de informare în masă.

Art. 16. Instituția este responsabilă de asigurarea funcționării sistemelor informatice pentru facilitarea proceselor de prelucrare a informațiilor necesare persoanelor cu funcție de conducere, cadrelor didactice și a comunității educaționale, în scopul creșterii transparenței activităților efectuate.

Art. 17. Angajații Institutului de la toate nivelurile facilitează *egalitatea de șanse* în accesul la informație în cadrul tuturor activităților/proceselor organizate și realizate de către Institut.

Art. 18. Instituția interzice ascunderea, falsificarea sau denaturarea informațiilor publice destinate comunității educaționale și obligă angajații să furnizeze informații corecte conducerii Institutului și altor structuri îndreptățite să le solicite.

Art. 19. În cadrul *activității administrative*:

a) în momentul transferului unei responsabilități administrative, fostul titular pune la dispoziția noului titular toate instrumentele, informațiile și elementele, aduse la zi, necesare preluării de îndată a acestei responsabilități;

b) atunci când, din orice motiv, o persoană nu mai poate să își îndeplinească în mod corespunzător atribuțiile administrative încredințate, ea are obligația de a aduce aceasta informația la cunoștința superiorilor.

Respectul și toleranța

Art. 20. Instituția promovează drepturile omului și toleranța față de diferențele între persoane, opinii, concepții, credințe și preferințe intelectuale, ce se manifestă inclusiv prin respectarea mutuală a diferențelor de ordin lingvistic, religios, social între membrii comunității educaționale, prin înțelegere, respect și sprijin pentru persoanele cu nevoi speciale.

Art. 21. Membrii comunității și angajații INEL se pronunță ferm împotriva tuturor formelor de manifestări rasiste, șovine, xenofobe, misogine.

Art. 22. Instituția interzice hărțuirea sexuală ca orice formă de conduită verbală, nonverbală sau fizică de natură sexuală, cu scopul sau cu efectul violării demnității unei persoane, în special atunci când se creează un mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau jignitor, manifestată prin mângâieri, îmbrățișări, atingeri ale corpului/hainelor, săruturi, atingeri într-o manieră sexuală, ciupituri, atingerea/frecarea aparent accidentală a unor părți ale corpului altei persoane, blocarea trecerii, agresiune fizică, comentarii nedorite despre viața privată sau sexuală a persoanei, propuneri și avansuri sexuale directe.

Art. 23. În cadrul Institutului este interzisă hărțuirea profesională ca orice comportament nedorit din partea angajatorului sau a altor salariați, care conduce la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator, având drept scop sau efect lezarea demnității unei persoane.

Art. 24. Constituie încălcări ale principiului *toleranței*:

a) discreditarea nejustificată a ideilor, ipotezelor sau rezultatelor activităților unui coleg, fără a ține cont de exigențele presupuse de dezbaterea obiectivă și de principiile argumentării critice nuanțate;

b) formularea în fața comunității educaționale a unor comentarii lipsite de respect la adresa pregătirii profesionale a unui coleg;

- c) formularea în fața comunității educaționale a unor comentarii cu privire la ținuta morală sau a unor aspecte ce țin de viața privată a unui coleg;
- d) formularea repetată de plângeri sau sesizări vădit neîntemeiate la adresa unui coleg;
- e) utilizarea și dezvăluirea în activitatea desfășurată a informațiilor transmise cu titlul confidențialității privind situația socială, medicală a oricărui coleg.

III. Comisia de etică și deontologie profesională

Art. 25. Comisia de etică și deontologie profesională este o structură independentă în raport cu Consiliul și administrația INEL, ce se constituie și funcționează în baza prevederilor Codului Educației al Republicii Moldova, Statutului Institutului Național pentru Educație și Leadership și alte reglementării interne.

Art. 26. Comisia de etică și deontologie profesională are misiunea de a contribui la respectarea principiilor fundamentale: libertatea, dreptatea și echitatea, profesionalismul, onestitate și corectitudinea intelectuală, transparența, respectul și toleranța; precizând și elaborând, în caz de necesitate, norme de conduită morală și profesională în activitatea profesională, de execuție și de conducere, monitorizând aplicarea acestora de către conducătorii subdiviziunilor, angajații Institutului, membrii comunității educaționale.

Art. 27. În vederea realizării misiunii sale, Comisia de Etică și deontologie profesională are următoarele atribuții:

- a) contribuie la elaborarea și modificarea Codului de etică și deontologie profesională, care se supune Consiliului pentru aprobare;
- b) stabilește și promovează principiile și regulile de conduită morală și profesională obligatorii pentru angajații instituției, rețeaua națională de mentori și alți subiecți care au tangență cu instituția;
- c) monitorizează respectarea eticii profesionale, normelor de conduită de către întreaga comunitatea educațională;
- d) analizează și soluționează abaterile de la etică profesională, pe baza sesizărilor (scrise sau orale) sau autosesizărilor, păstrând confidențială identitatea autorului sesizării.

Art. 28. Comisia de Etică și deontologie profesională este constituită din 5 membri, inclusiv președintele comisiei și secretarul. Președintele Comisiei are următoarele atribuții:

- a) înregistrează sesizarea în Registrul sesizărilor parvenite în Comisia de etică și deontologie profesională;
- b) organizează ședințele comisiei în cazul unor sesizări;
- c) dacă se constată că sesizarea nu este de competența comisiei, în termen de 5 zile de la data constatării, aceasta este obligată să decline cazul, prin raport scris, autorităților educaționale competente;
- d) organizează investigații și interviuri în scopul obținerii datelor privitoare la cazurile care fac obiectul sesizărilor și reclamațiilor. Comisia, pe tot parcursul investigației, poate solicita părților, în scris sau oral, informații sau lămuriri cu privire la detaliile cazului. De asemenea, poate cere confruntarea părților, cu consimțământul părții vătămate și în cazul în care se consideră că aceasta este necesară pentru evoluția analizei cazului respectiv. Convocarea persoanelor implicate direct și a celor invitate în vederea desfășurării cercetării, se face cu cel puțin 5 zile înainte de desfășurarea ședinței, în scris, cu confirmare de primire.
- e) elaborează un raport de caz, pe baza cercetărilor, cu privire la faptele care fac obiectul sesizării/ reclamației, care cuprinde hotărârile Comisiei. Raportul Comisiei este semnat de

către toți membrii Comisiei implicați în soluționarea cazului.

- f) răspunde autorului sesizării în termen de 30 de zile calendaristice de la primirea sesizării și comunică acestuia rezultatul procedurilor după încheierea analizei;
- g) realizează un raport anual referitor la situația respectării eticii de conduită și a eticii activităților profesionale, cu recomandările privind optimizarea acestei situații. Raport anual se prezintă Consiliului și constituie un document public. Comisia păstrează confidențialitatea în privința identității persoanelor implicate.
- h) colaborează cu Consiliul de etică și management la nivel național;
- i) la solicitarea Consiliului INEL, Comisia realizează și alte activități ce țin de evaluare, monitorizarea și controlul bunei conduite a personalului Institutului.

IV. Dispoziții finale

Art. 29. În contractul individual de muncă, este inclusă o clauză prin care angajatul menționează că a luat cunoștință de prevederile Codului de etică și deontologie profesională și se angajează, sub semnătură proprie, să respecte prevederile acestuia.

Art. 30. Prezentul Cod se completează cu alte prevederi referitoare la comportamentul și conduita morală și profesională a membrilor comunității educaționale, conform legislației în vigoare, ordinelor Ministerului Educației și Cercetării și altor autorități publice.

Art. 31. Aplicarea dispozițiilor prezentului Cod este de competența Comisiei de etică și deontologie profesională a Institutului.

Art. 32. Prezentul Cod intră în vigoare la data aprobării sale de către Consiliul INEL. La aceeași dată se abrogă dispoziții ce contravin prezentului Cod.